

sætning, som dette Udvalg mener, det bør have. Der kan jo være mange forskellige Meninger om, hvordan et saadant Udvalg bedst sammensættes, men det, det kommer an paa, er, at det bliver Folk, som har Sagskundskab og har nænsomme Hænder, og mit Parti mener, at den Sammensætning, som her foreslaas i § 2, i og for sig er god. Udvalgets Nedsættelse er nødvendig, fordi Rigsdagen jo har ønsket i videst muligt Omfang at følge de Udvalgs Ønsker, som den sønderjyske Vælgerforening i sin Tid nedsatte — og dette sker altsaa ogsaa ved det nærværende Lovforslag. Der kan strides om Valgmaaden, men ogsaa i den Henseende mener mit Parti, at den Maade, her er foreslaaet, er anbefalelsesværdig.

Naar man fra en vis Side har villet gøre gældende, at der i dette Lovforslag i Virkeligheden skulde ligge mange Rænker, saa maa vi fra vor Side mene, at det er Rænker, man kan lægge ind i dette Lovforslag som i ethvert som helst andet, men de er der i Virkeligheden ikke. Vi kommer her ind paa den gamle Strid i vort politiske Liv, om Kirken skal have sin Organisation vedtaget her fra Rigsdagens Side, eller den ikke skal have det. Efter min Mening er der ingen indenfor mit Parti, som i Øjeblikket vil være med til noget i Retning af en Kirkeforfatning, idet man mener, — og det er jeg ikke i Tvivl om, at alle, der virkelig holder af den danske Folkekirke, og som ser mere paa det kristelige end paa det kirkepolitiske, vil sige — at en af Rigsdagen vedtagen Kirkeorganisation i Øjeblikket vil skade den kirkelige Udvikling. Hvis Kirken skal have en Organisation, maa den vokse op indefra ad Livets Vej. Den Organisation, de har i Sønderjylland, og som de har haft fælles sammen med Preussen, har i ingen Henseende vist, at en saadan Synodalordning var særlig gavnlig for det kirkelige Liv. Sammenligner man det danske Kirkeliv med det preussiske, det danske Kirkeliv, der hidtil har udfoldet sig frit uden Indgreb fra Statsmagtens Side — kun at Statsmagten hidtil har søgt at tage Bommene bort for det kirkelige Livs Udfoldelse — sammenligner man det Liv, der udfoldes under disse Forhold, med Kirkelivet i Kongeriget Preussen med dets Synodalforfatning, er jeg ikke i Tvivl om, at man vil sige, at det i hvert Fald ikke er Synodalordningen som saadan, der har haft livgivende Kraft.

Nogle af de politiske Partier mener, at Lovforslagets § 4 rummer Muligheder for en Udvikling i Retning af en Kirkedag, men det mener jeg slet ikke, den gør.

Ja, den kan gøre det: hvis der var Villie til det i vort Folk, kan man benytte den, men det bliver jo Rigsdagen, der afgør, hvorvidt en saadan Udvikling skal fremmes, og jeg tror, jeg kan sige paa mit Partis Vegne, at det ikke er med i en saadan Udvikling, idet det vil følge den Linie, det hidtil har fulgt, og det mener ogsaa at have Støtte heri fra de kirkeligsindede i vort Folk, dets store Flertal i hvert Fald. Men der er saa mange vigtige Spørgsmaal, som kommer frem her, f. Eks. det økonomiske Spørgsmaal, som her skal behandles, Præstelønningsforholdene, og der kommer man ind paa Spørgsmaalet om, hvem der ejer Kirkeformuen, hvem der ejer Præstegaardene, idet i Sønderjylland den slesvigholstenske Kirkeret fastslaar, at Kirkeformuen ejes af Kirken som Institution og styres af Menigheden. Her i Danmark, hvor vi ikke har Kirken som en retslig Institution, ligger Spørgsmaalet helt aabent. Det vil blive ret svært at faa en Ordning af disse Forhold, men man maa tage Stilling til dem, og man maa i dette Udvalg arbejde paa at forberede Sagen saaledes, at Rigsdagen derefter kan træffe en Afgørelse. Kirkeforfatningsspørgsmaalet maa naturligvis ogsaa drøftes, idet de dernede har en Kirkeforfatning, hvad vi ikke har heroppe. Og mange andre Spørgsmaal kan komme frem, som det vil være gavnligt at faa drøftet.

De kirkelige Udvalg, vi har haft nedsat her i Landet, har jo ikke alene fremmet en kirkelig frisindet Lovgivning, men de har ogsaa samlet et betydeligt Stof, saa at man her i Rigsdagen vidste, hvor man kunde søge Oplysninger om de forskellige meget udviklede kirkelige Spørgsmaal. Jeg ser nok, at Socialdemokratiets Ordfører i Landstinget har sagt, at det at gennemlæse Forhandlingerne fra det kirkelige Udvalg af 1903 var som at vandre gennem en gold Ørken. Jeg har det aldeles modsatte Indtryk, jeg har lært særdeles meget af disse Forhandlinger, og jeg har stadig disse Bind staaende og griber hyppigt til dem. Der er golde Ting i dem, som i enhver som helst Forsamlings Forhandlinger, men der er værdifulde Kundskaber nedlagt i disse Bind. Jeg er ikke i Tvivl om, at hvis vi faar et kirkeligt Udvalg som det her foreslaaede nedsat, vil Rigsdagen ogsaa der faa en Fond at øse af, som det er nødvendigt at have for at kunne lovgive om de vigtige Sager, der her foreligger. Thi de er meget vigtige, det er jo Sager, der berører nogle af de inderligste Ting i Menneskenes Liv, og vi faar nu tilbage en Befolkning, som